

KAREDA VALLA

2015. aasta majandusaasta aruanne

Address	Kesktee 11 Peetri alevik Järvamaa
Reg.nr.	75013196
Telefon	372 38 49 020
E-posti aadress	kareda@estpak.ee
Interneti kodulehekülje aadress	https://kareda.kovtp.ee/uldinfo
Tegevjuht	Kulno Klein
Majandusaasta algus	01.01.2015
Majandusaasta lõpp	31.12.2015
Audiitor	Assertum Audit OÜ

Sisukord

1. Tegevusaruanne	4
1.1. Vallavanema pöördumine	4
Välissuhtlus	5
1.2. Kareda valla struktuur ja töötajad	6
1.3. Peamised finantsnäitajad	7
1.4. Ülevaade majanduskeskkonnast	8
1.5. Ülevaade valla peamistest arengusuundadest	8
1.6. Ülevaade saneerimiskava täitmise kohta	11
1.7. Ülevaade sisekontrollisüsteemist ja tegevustest siseauditi korraldamisel	11
1.8. Ülevaade finantsriskide juhtimisest	12
2. Raamatupidamise aastaaruanne	13
2.1. Bilanss	13
2.2. Tulemiaruanne	15
2.3. Rahavoogude aruanne	16
2.4. Netovara muutuste aruanne	18
2.5. Eelarve täitmise aruanne	19
2.6. Raamatupidamise aastaaruande lisad	24
Lisa 1 Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestusmeetodid	24
Lisa 2 Raha ja selle ekvivalendid	28
Lisa 3 Maksud, lõivud ja trahvid	28
Lisa 4 Muud nõuded	29
Lisa 5 Muud osalused	30
Lisa 6 Kinnisvarainvesteeringud	31
Lisa 7 Materiaalne põhivara	32
Lisa 8 Võlad tarnijatele	33
Lisa 9 Võlad töövõtjatele	33
Lisa 10 Saadud ettemaksed	33
Lisa 11 Laenukohustused	34
Lisa 12 Saadud toetused	35
Lisa 13 Tulud kaupade ja teenuste müügist	35
Lisa 14 Muud tegevustulud	36
Lisa 15 Antud toetused	37
Lisa 16 Tööjõukulud	37
Lisa 17 Muud majandamis- ja tegevuskulud	38
Lisa 18 Tehingud seotud osapooltega	39
Lisa 19 Selgitused eelarve täitmise aruande kohta	40
Lisa 20 Potentsiaalsed ja tingimuslikud kohustused ning nõuded	41
Lisa 21 Bilansivälised varad	41
Lisa 22 Bilansipäevajärgsed sündmused	41
3. Allkiri majandusaasta aruandele	42

Tegevusaruanne

1.1. Vallavanema pöördumine

Kareda vallale oli 2015. aasta suhteliselt hea aasta. Eelarve maht kasvas, investeringuid tehti ja valla majanduslik võimekus suurenes. Samuti olid positiivsed arengud tööhõive ja keskmise palga kasvu osas. Kahjuks vähenes endiselt Kareda valla elanike arv. Rahvaarv registriandmete põhjal oli 1. jaanuaril 2016 596 inimest, mida on tervelt 16 võrra vähem kui aasta varem. Kõige rohkem vähenes tööealiste elanike arv ning kooliealiste laste arv.

Kareda Vallavolikogu on 9-liikmeline. VL Kodupaik Karedal on 5 kohta, Eesti Keskerakonnal 3 kohta ja VL Elu Maal 1 koht. Volikogu komisjonide jaotus on alljärgnev: revisjonikomisjon, majandus- ja eelarvekomisjon, sotsiaal- ja hariduskomisjon ja kultuurikomisjon. Vallavalitsuse koosseis: vallavanem Kulno Klein (alates 16.04.2013), Alo Joosepson, Sirje Reinlo ja Helju Plukk (15.09.2015).

Kareda valla üks väga oluline tegevussuund on Kareda valla maine parandamine. Meedias avaldati mitmeid positiivseid artikleid Kareda valla teemadel. Toimusid traditsioonilised Kareda valla mainet kujundavad üritused : veebruaris – Pitka matk - kus osalejaid üle poole tuhande, aprillis toimus Peetris Põhja-Järvamaa laste lauluvõistlus, mais – Naabriplika kevadlaat Esnas koos võttegrupi liikmetega, juunis osalesime Järvamaa laulu- ja tantsupeol Türi lauluväljakul koos Peetri-Vodja koori ja Peetri naisrahvatantsurühmaga „Naabriplikad“, Peetri Põld ja Piim korraldas laste töö- ja puhkelaagri. 22. juunil toimus Kareda valla jaanipidu. Kuulutati välja kaks Aasta Tegijat – Kanal 2 sari „Naabriplika“ ning MTÜ Viru Küla Selts ja Aasta Uustulnuk – MTÜ Saagu Valgus. 23. juunil tähistati Võidupüha Peetris, Müüslaris. Maakaitsepäeval Väätsal anti üle mastivimplid. Kareda vallast said vimplid Erko ja Maret Einmann, Helvi Kerem ja Mari-Ann Eesmaa. Vallavanem ja volikogu esimees töid Kareda valla küladesse võidutule. Detsembri kuu on aasta kokkuvõtete tegemise aeg, toimus Kareda valla eakate jõulupidu, Kareda Vallamajas aastalõpupeol kuulutati välja Aasta Naine 2015 – Pille Raudsepp ning Õige Mees 2015 – Tõnu Taal. Kõik need üritused ja veel paljud teisedki on aidanud oluliselt parandada valla mainet väljaspool.

Samuti tehtud investeringud haridusasutustesse ja teedesse ning tänavatesse. Olulisematest investeringutest veel: Peetri lasteaia I korruse akende ja uste vahetamise, rühmaruumi pöranda soojustamise ja laudise vahetamisega oleme parandanud asutuse töökeskkonda. 2015. aastat jääb iseloomustama kindlasti ulatuslik teede remont ning ettevalmistustööd uuteks investeringuteks. Vajaka on jäänud kommunaalüksuse käivitamisest vallavalitsuse juurde, mis on tingitud rahaliste vahendite nappusest, kuid tähendusrikas märk muutub majanduslikus keskkonnas ja selge sooviväljendus osutada paremat teenust elanikkonnale, on olemas. Kommunaalüksuse moodustamise vajadus on eesmärgina püstitatud, kuna pidevalt on suurenenud vajadus väga erinevate heakorratööde järele kaunima elukeskkonna kujundamise ja Kareda valla maine parandamise jaoks. Seda tegevust on plaanis jätkata jõuliselt igal aastal. Suurenenud tähelepanust heakorrale, kaunimale elukeskkonnale annab tunnistust ka virgestusala planeerimine Peetrisse, ka lasteaia piirneva haljasala korrastamine.

Lõpetuseks võib öelda, et Kareda valla põhiliseks väärtuseks on tema aktiivsed ja tegusad kodanikud, kellele ja kellega koos on hea teha elu Kareda vallas paremaks ja meeldivamaks.

1.2. Kareda valla struktuur ja töötajad

Kareda vallavalitsuse koosseis:

Allüksuse nimetus	Töötajate keskmine arv majandusaastal (taandatuna täistööajale)	Töötasude kogusumma majandusaastal (eurodes)
1. Vallavalitsus	7,25	52 735
2. Peetri Kool	15,98	147 365
3. Kareda Vallaraamatukogu	0,75	6 272
4. Peetri Rahvamaja	0,5	1 853
5. muud	2	9 090
6. Ajutised lepingulised ja koosseisuvälised töötasud	0	5 246
KOKKU VALLAVALITSUS KAREDA	26,48	222 561

Valla tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmetele arvestati aruandeaastal tasusid alljärgnevalt:

	Tegev- ja kõrgema juhtkonna keskmine arv (taandatuna täistööajale)	Tasude kogusumma (eurodes)
Volikogu liikmed	9	0
Asutuste juhid	3,25	30 518
KOKKU	12,25	30 518

Ülaltoodud tasud on arvestatud ilma sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmakseteta, kuid nende hulka on arvatud kõik töötasud ja hüvitised. Muid täiendavaid soodustusi pole tegevjuhtkonna ega kõrgema juhtkonna liikmetele aruandeaastal arvestatud.

1.3. Peamised finantsnäitajad

(eurodes)

*Likviidsus – likviidsed varad/lühiajalised kohustused

**Lühiajaline maksevõime – käibevara/lühiajalised kohustused

***Põhitegevuse tulem – põhitegevuse tulude ja kulude vahe, täpsem arvestusmetoodika on kehtestatud vastavalt KOFS § 32 lõikele 4 rahandusministri määrusega; piirmäär on vastavalt KOFS § 33 null (st ei tohi olla negatiivne)

**** Netovõlakoorumus – KOFS § 34 alusel arvestatud kohustuste ning KOFS § 36 alusel arvestatud likviidsete varade vahe, täpsem arvestusmetoodika on kehtestatud vastavalt KOFS § 32 lõikele 4 rahandusministri määrusega; piirmäär 2012. aastal on 60% põhitegevuse tuludest.

	2015	2014	2013	2012	2011
Bilansi näitajad					
Varad aasta lõpus	1 082 961	1 075 572	1 043 977	961 985	845 091
sh käibevara	136 290	105 555	67 645	50 937	51 083
Kohustused aasta lõpus	215 113	209 741	213 649	173 349	75 744
sh lühiajalised kohustused	47 557	35 861	33 445	63 944	42 589
Netovara aasta lõpus	867 849	865 831	830 328	788 636	769 347
Laenukohustused aasta lõpus	173 880	180 204	186 528	115 729	39 479
Tulemiaruaude näitajad					
Tegevustulud	677 256	649 967	618 936	587 135	620 476
sh tulud, millest on maha arvatud sihtfinantseerimine	637 314	582 097	434 442	403 767	387 843
Tegevuskulud	-682 658	-611 924	-575 135	-568 652	-536 260
Tegevustulem	-5 402	38 043	43 801	18 483	84 216
Muud näitajad					
Põhivarainvesteeringute maht	33 853		121 479	132 025	28 748
Likviidsus*	1,67	1,77	0,65	0,25	0,14
Lühiajaline maksevõime	2,87	2,94	2,02	0,75	1,2
Kohustuste osakaal varadest	19,86%	19,50%	20,46%	18,10%	9,00%
Laenukohustuste osakaal varadest	16,05%	16,75%	17,87%	12,10%	4,70%
Piirmäärad					
Põhitegevuse tulem	69 411	38 043	55 857	16 508	83 210
Netovõlakoorumus	94 683	116 759	164 797	99 944	33 355
Netovõlakoorumuse piirmäär	384 572	348 688	341 082	315 444	358 532

1.4.Ülevaade majanduskeskkonnast

Rahandusministeerium prognoosis Eesti sisemajanduse koguprodukti kasvuks 2015.a. 1,7 %, 2016. aastal 2% ja 2017. aastal 3%. Aastatel 2019–2020 peaks Eesti majandus kasvama keskmiselt 3% aastas. Kasvutempo aeglustub kogutoodangu löhe sulgumise ning töötajate arvu vähenemise tõttu. Peamiseks majanduse kasvuedajaks jääb sisenõudlus, mis tugineb peamiselt eratarbimisel, kuid leiab järgmistel aastatel tuge investeringute taastumisest.

Tööturu olukord muutub üha pingelisemaks ning töötuse kiire vähenemine koos tööealise rahvastiku kahanemisega on juba mõnda aega hoidnud üleväl palgasurveid. Töäjõus osalemise ning hõive määrad on saavutamas oma ajaloolist maksimumi, mistõttu on hõive edasise kasvu väljavaated tagasihoidlikud. 2015. aasta kokkuvõttes hõive siiski kasvab, kuid osaliselt on see (statistiline) efekt põhjustatud töötajate registreerimiskohustuse sisseviimisest alates eelmise aasta juulist, mis lisaks maksuameti registritele mõjutab ka teisi statistilisi hõive näitajaid. Prognoosi kohaselt kasvab tööga hõivatute arv 2015. aastal 1% võrra ning pöördub alates järgnevast aastast kuni poole protsendilisse langusesse. Tööturu arenguid mõjutab olulisel määral 2016. aasta keskpaigast rakenduv töövõimereform, mis aitab osalise töövõimega inimestel tööturule naasta. Kuna võib arvata, et tööturule naasvate töövõimetuspensionäride oskused ei vasta tööturu vajadustele ning ettevõtete võimekus nende palkamiseks on esialgu madal, siis kaasneb reformiga esmajärjekorras tööpuuduse suurenemine alates 2017. aastast. Töövõimereformi positiivne mõju läbi täiendava hõivatute arvu suureneb järk-järgult. Keskmise palga kasvutempo ei ole senini nominaalse majanduskasvu aeglustumisele oluliselt reageerinud, mistõttu lisandväärtuse jaotus on üha enam töötajate poole kaldu ning kasumlikkus on langenud allapoole normaaltaset. Seetõttu ootame lähiajal palgakasvu aeglustumist. Välisnõudluse kosumise eeldusel peaks 2017. aastast alates nominaalpalga kasvutempo taas kiirenema. Palgatulu suhet lisandväärtusesse aitab parandada ka töötajate maksude alandamine.

Tarbijate kindlustunne on tänu väga positiivsetele arengutele tööturul püsinud suhteliselt kõrgel, kuigi viimase aasta jooksul on tasapisi süvenenud töö kaotamise hirm, mis võib vähendada töötajate tarbimisjulgust. 2016. aastal aeglustub palgatöötajate reaalsissetulekute kasv märgatavalt, kuna töötajate arv hakkab vähenema ning tarbijahindade tõus taastub. Eratarbimise reaalkasv aeglustub 2015. aastal oodatava 5% juurest 2,8%ni 2016. aastal ning püsib umbes sellel tasemel ka järgnevatel aastatel.

Valitsussektori investeringud pöördusid esimesel poolaastal kasvule ning ilmselt panustavad ka lähiaastatel positiivselt seoses ELi struktuurivahendite uue perioodi rakendamisega. Kuigi eurosooni majandus on tugevemas ning ekspordi kasv kiiremas, kompenseerib see idaturu ärakukkumist ainult osaliselt. Kaubaekspordi väljavaateid halvendab käesoleva aasta teisel poolaastal ekspordistruktuuris suure osakaaluga sideseadmete uute välistellimuste vähenemine. Teenuste ekspord jääb eelmise aasta tasemele veo- ja reisiteenuste ekspordi nõrkuse tõttu, mis on seotud väheneva kaubavahetuse, transiidi ning välisturistide külastustega. Aasta kokkuvõttes võib oodata kaupade ja teenuste ekspordi 0,5%st langust. Välisnõudlus hakkab paranema 2016. aastal, kui peamiste kaubanduspartnerite majanduskasv kiireneb tugevneva globaalse nõudluse ja Venemaa majanduslanguse taandumise toel. Ekspordi kasv kiireneb sarnases tempos välisnõudlusega, ulatudes 2016. aastal 3,5%ni ning stabiliseerudes prognoosiperioodi lõpus 5,5% juures. Import väheneb sel aastal 1,5%, samas investeerimisaktiivsuse suurenemise ning ekspordiks vajalike komponentide ja tooraine suureneva sisseveo tõttu kiireneb kaupade ja teenuste import 2016. aastal 4,0%ni.

Madalate energiahindade tõttu langevad tarbijahinnad 2015. aastal 0,3%. Inflatsiooni kergitasid riigipoolsed meetmed aasta alguse alkoholiaktsiisi tõstmise tulemusena.

1.5.Ülevaade valla peamistest arengusuundadest

Üldandmed:

Elanike arv küldes:

	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	Vs 2015	Nelja aasta võrdlus

						(2012-2015)
Ammuta	25	25	26	22	-4	-3
Ataste	29	29	29	26	-3	-3
Esna	57	58	57	53	-4	-4
Kareda	45	56	54	55	+1	+10
Köisi	59	57	53	52	-1	-7
Küti	7	7	7	6	-1	-1
Müüsleri	82	76	68	66	-2	-16
Peetri	215	200	194	178	-16	-37
Vodja	32	30	29	29	0	-3
Ämbra	22	22	27	27	0	+5
Öötla	77	73	70	71	+1	-6
Öle	13	12	11	11	0	-2
KOKKU	663	645	625	596	-29	-67

Kareda valla pikaajalised eesmärgid ja nende täitmine

2015 aasta investeeringud olid:

Investeering	Maksumus
Teede remont	31 838
Lasteaia uste ja akende vahetus, rühmaruumi remont	26 899
AS Järvamaa Haigla põhivara soetamine	3 072

Kareda valla üldplaneering on koostatud arvestusega, et Kareda vallas on 812 elanikku, tegelik elanike arv on hetkel väiksem.

Üldplaneering peab kaasa aitama keskkonnaseisundi paranemisele ja Kareda vallas hea elamiskoha maine saavutamisele.

Hetkel kehtib „**Kareda valla arengukava aastateks 2013-2020**“, mis võeti vastu 18.11.2014.a. ja uues redaktsioonis 17.11.2015.a.. Arengukavas on välja toodud rida tegevusi, mis tuleb ellu viia üldplaneeringu alusel:

- 1.äri- ja tootmishoonete kasutamise aktiviseerimise toetamine;
- 2.järelevalve lagunevate hoonete üle, omanike nõustamine, kasutuseta ja lagunenuid hoonete lammutamine
3. ülikiire internetiühenduse loomine Kareda valla küladesse,
- 4.valla teederegistris olevate teede teehoiukava koostamine ja rakendamine
- 5.kergliiklusteede rajamine vastavalt üldplaneeringule
- 6.avalike teede maa munitsipaliseerimine
- 7.Peetri keskkatlamaja rekonstrueerimine, üleminek taastuenergiatele – uue katlamaja rajamine
8. avalike parkide ja haljasalade korrastamine
9. elamuehituse hoogustamine, nn vanade talukohtade kasutuselevõtt

Toodud probleemid on üldplaneeringu kontekstis endiselt aktuaalsed.

Lisaks eelnevatel aastatel arengukava tegevuskava täitmiseks teostatud tegevustele alustati 2015.aastal :

1. avalike teede maa munitsipaliseerimist
2. läbirääkimisi Peetri kesk-katlamaja rekonstrueerimiseks
3. rakendati energiasäästumeetmeid munitsipaalhoonete energiatõhususe tõstmiseks (lasteaiahoone uste-akende vahetus, rühmaruumi põranda remont)

Ülevaade valitseva ja olulise mõju all olevatest äriühingutest, sihtasutustest ja mittetulundusühingutest

Kareda vallas puuduvad valla valitseva ja olulise mõju all olevad äriühingud, sihtasutused ja mittetulundusühingud. Ülevaade osalustest äriühingutes on toodud lisas 5. Ülevaade Kareda valla osalusest (liikmelisusest) mittetulundusühingutes:

MTÜ Järvamaa Omavalitsuste Liit (JOL)

JOL on Järvamaa omavalitsusüksuste vabatahtlik ühendus koostöö korraldamiseks, ühiste huvide väljendamiseks, esindamiseks ja katmiseks ning ühiste ülesannete täitmiseks. JOL-i eesmärk on läbi ühistegevuse tagada kohaliku omavalitsuse üksuste areng.

MTÜ Järva Arengu Partnerid (JAP)

JAPi eesmärgiline tegevus on kohaliku elu arendamine, tegevuspiirkonna elanike heaolu suurendamine ja elukeskkonna parandamine; maaelu säilimisele ja taaselustamisele, tasakaalustatud ning säästvate arengule kaasaaitamine; sotsiaalse sidususe suurendamine, maamajanduse ja tööhõive eelduste arendamine.

MTÜ Järvamaa Ühistranspordi Keskus (JÜTK)

JÜTK on asutatud 01.11.2000, asutajateks Järva Maavalitsus ja kõik 16 Järvamaa omavalitsust. JÜTKi ülesandeks on Järvamaa maakonnaliinidel ühistranspordi korraldamine. JÜTKi eesmärgiks on tagada elanikele soodsamad ja majanduslikult tõhusamad ühistransporditeenused, mille aluseks on ühtne liinivõrk, kooskõlastatud sõiduplaanid ning ühtne piletisüsteem.

MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus (KEJHK)

KEJHK on 2003.a. 24 omavalitsuse poolt asutatud ettevõte. KEJHK loodi eesmärgiga võtta omavalitsustelt üle kõik jäätmehoolduse korralduslikud ülesanded, mis on omavalitsustele pandud Jäätmeseaduse ning teiste jäätmehooldust reguleerivate õigusaktidega.

MTÜ Südamaa Vabavald

MTÜ Südamaa Vabavalla eesmärgiks on piirkonna tasakaalustatud arendamine läbi omavalitsuste koostöö.

1.6. Ülevaade saneerimiskava täitmise kohta

Vastavalt Kareda Vallavolikogu 15. novembri 2011.a. otsusele nr 29 "Kareda valla tegevuskava ja finantsplaani kinnitamine ja toetuse taotluse esitamine" taotles vald omavalitsuste tulubaasi stabiliseerimise meetmest riigilt 80 282 € võlgnevuste tasumiseks.

8. detsembril 2011.a. otsustas Vabariigi Valitsus eraldada Kareda vallale 80 282 € kohaliku omavalitsuse üksuse tulubaasi stabiliseerimise toetust.

Sõlmiti riigieelarvelise eraldise kasutamise leping, mille objektiks on Vabariigi Valitsuse 08.12.2011.a. korraldusega nr 520 "Kohaliku omavalitsuse üksuse tulubaasi stabiliseerimise toetuse eraldamine" Kareda vallale toetuseks eraldatud 80 282 € kasutamise tingimuste ning korra kindlaksmääramine. Selle kohaselt kohustus vald:

- eraldise arvelt tasuma kõik lepingu sõlmimise ajaks tekkinud võlgnevused;
- kinni pidama Saneerimiskavast ning kasutama oma eelarve vahendeid säästlikult, tulemuslikult ja avalikest huvidest lähtuvalt
- taotlema Rahandusministeeriumilt kirjalikku nõusolekut:
  - o võlakohustuste võtmiseks, mis ei ole ette nähtud Saneerimiskavas,
  - o saneerimiskava muutmiseks
- finantsplaanis eeldatud tulude laekumise väiksema kogumahu ja või välistest teguritest (nt kütte, elektri jne hinnatõus) tingitud tegevuskulude suurenemisel rakendama vallavolikogu 15. novembri 2011. a otsusega nr 29 finantsilise jätkusuutlikkuse tagamise meetmeid;
- hoiduma enda või riigi raamatupidamise üldeeskirja mõistes valla valitseva mõju all olevate äriühingute või sihtasutuste majandustegevuse kahjustamisest ja nimetatud üksuste eelarvepositsiooni halvendamisest;
- tagama arvete, maksude ja võlakohustuste õigeaegse tasumise ning vältima jooksvate võlgade tekkimist.

Saneerimisprotsess kestis neli aastat ehk 2015.aasta lõpuni. Lähtudes sellest, et Kareda vald ei ole enam püsivalt maksejõuetu, viimase kolme eelarveaasta tulem on olnud positiivne ning on ära langenud saneerimismenetluse algatamise eeldus ning seoses tähtaja möödumisega, saneerimine lõpetati 31.12.2015.a.

1.7. Ülevaade sisekontrollisüsteemist ja tegevustest siseauditi korraldamisel

Seoses saneerimisega on koostatud valla finantsplaan aastani 2015. Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse kohaselt koostatakse igal aastal valla nelja järgneva aasta eelarvestrateegia, mis lähtub valla arengukavast ning finantsilistest võimalustest.

Reservfond moodustab vähemalt 1% vallaeelarvest.

1.8. Ülevaade finantsriskide juhtimisest

Kareda valla kui juriidilise isiku finantsjuhtimine toimub Kareda valla kui ametiasutuse ning hallatavate asutuste kaudu. Raamatupidamine on tsentraliseeritud. Raamatupidamise korraldust reguleerib Kareda valla raamatupidamise sise-eeskiri, mille on kinnitanud vallavalitsus. Seoses e-arvetele üleminekuga on 09.11.2015.a. sõlmitud koostööleping Türi Vallavalitsusega raamatupidamisteenuse osutamiseks alates 1. novembrist 2015.

Valla eelarve on koostatud valla arengukava, saneerimiskava ning finantsplaani alusel. Alaeelarved on liigendatud majandusliku sisu järgi lähtuvalt kehtestatud eelarveklassifikaatorile.

Vallaeelarve täitmist korraldab vallavalitsus. Vallaeelarves määratud assigneeringuid võib kasutada üksnes ettenähtud otstarbeks. Riigieelarvest sihtotstarbeliselt eraldatud raha võib kasutada ainult ettenähtud kulutusteks. Vallaeelarve täitmise eest oma tegevusvaldkonnas vastutavad hallatavate asutuste juhid, kes kinnitavad kulutuste otstarbekuse. Ülejäänud kulud kinnitab vallavanem. Valla asutustel pole iseseisvalt võimalik võtta laenu ega kasutada raha, mida ei ole eelarves ette nähtud. Laenu ja teiste varaliste kohustuste võtmise otsustab volikogu.

Likviidsusrisk on oht, et üksusel ei ole piisaval hulgal likviidseid vahendeid finantskohustuste täitmiseks. Suuremate kulutuste planeerimisel arvestatakse võimaliku likviidsusriskiga.

Krediidirisk on oht, et vastaspool ei täida võetud kohustusi. Tehingupartneritele on kehtestatud makse tähtajad, laekumiste üle tehakse kontrolli.

Intressirisk on oht, et intressimäärade muutmine mõjutab finantskohustustega seotud kulude suurust või finantsinvesteeringutelt saadaolevat tulu. Intressimäärade tõus ei sõltu omavalitsusüksusest ja ei mõjuta nii oluliselt kulude kasvu.

2. Raamatupidamise aastaaruanne

2.1. Bilanss

(eurodes)

	Lisa	31.12.2015	31.12.2014
Käibevara		136 290	105 555
Raha	2	79 568	63 445
Maksu-, lõivu- ja trahvinõuded	3	40 243	34 396
Muud nõuded ja ettemaksed	4	16 024	7 714
Varud		455	0
Põhivara		946 672	970 017
Muud osalused	5	185 476	182 404
Kinnisvarainvesteeringud	6	3 520	2 859
Materiaalne põhivara	7	757 676	784 754
Kohustused ja netovara		1 082 962	1 075 572
Lühiajalised kohustused		47 557	35 861
Saadud maksude ettemaksed	3	7 970	12
Võlad tarnijatele	8	15 246	17 614
Võlad töötajatele	9	6 936	1 950
Muud kohustused ja saadud ettemaksed	3	10 494	9 250
Saadud ettemaksed jm kohustused	10	587	711
Laenukohustused	11	6 324	6 324
Pikaajalised kohustused		167 556	173 880
Laenukohustused	11	167 556	173 880
Netovara		867 849	865 831
Eelmiste perioodide akumulieeritud tulem		865 831	830 328
Materiaalse põhivara ümberhindlus		9 439	0
Aruandeaasta tulem		-7 421	35 503

2.2. Tulemiaruanne

(eurodes)

	Lisa	2015	2014
Tegevustulud		677 256	649 967
Maksutulud	3	395 269	385 273
Tulud kaupade ja teenuste müügist	13	56 990	48 694
Saadud toetused	12	221 848	213 120
Muud tegevustulud	14	3 149	2 880
Tegevuskulud		-682 658	-611 924
Antud toetused	15	-80 715	-48 258
Tööjõukulud	16	-298 462	-271 287
Majandamiskulud	17	-199 023	-191 109
Muud tegevuskulud	17	-37 410	-40 669
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	6,7	-67 048	-60 601
Tegevustulem		-5 402	38 043
Finantstulud ja -kulud		-2 019	-2 540
Intressikulud		-2 032	-2 540
Tulu hoiustelt ja väärtpaberitelt		13	
Aruandeaasta tulem		-7 421	35 503

2.3. Rahavoogude aruanne

(eurodes, kaudsel meetodil)

	Lisa	2015	2014
Rahavood põhitegevusest			
<i>Aruandeperioodi tegevustulem</i>		-5 402	38 043
Korrigeerimised:			
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	6,7	67 048	60 601
Käibemaksu kulu põhivara soetuseks		10 215	10 585
Kasum/kahjum põhivara müügist		-996	-951
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	12	-35 308	-67 870
Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	15	33 854	0
<i>Korrigeeritud tegevustulem</i>		69 411	40 408
Põhitegevusega seotud käibevarade netomuutus		-15 909	1 729
Põhitegevusega seotud kohustuste netomaksumus		11 820	2 461
Kokku rahavood põhitegevusest		65 322	44 598
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalse põhivara eest	7	-36 939	-61 936
Korrigeerimine laekumata nõuete muutusega		1 305	2 211
Laekunud põhivara müügist		1 100	951
Laekunud sihtfinantseerimist põhivara soetuseks		6 818	67 870
Makstud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks		-9 935	0
Tasutud osaluste soetamisel	5	-3 072	-3 072
Laekunud intressid ja muu finantstulu		5	0
Kokku rahavood investeerimistegevusest		-40 718	6 024
Rahavood finantseerimistegevusest			
Tagasi makstud saadud laene	11	-6 324	-6 324
Makstud intressid	11	-2 157	-2 585
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		-8 481	-8 909
Puhas rahavoog		16 123	41 714
Raha ja selle ekvivalendid perioodi algul	2	63 445	21 731
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpul	2	79 568	63 445
Raha ja selle ekvivalentide muutus		16 123	41 714

2.4. Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

	Akumuleeritud tulem
Saldo 31.12.2011	769 348
Osaluste ümberhindlus	771
Materiaalse põhivara ümberhindlus	2 009
Aruandeaasta tulem	16 508
Saldo 31.12.2012	788 636
Aruandeaasta tulem	41 692
Saldo 31.12.2013	830 328
Aruandeaasta tulem	35 503
Saldo 31.12.2014	865 831
Aruandeaasta tulem	-7 421
Materiaalse põhivara ümberhindlus	9 439
Saldo 31.12.2015	867 849

2.5. Eelarve täitmise aruanne

	2015 esialgne eelarve	2015 lõplik eelarve	2015 täitmine
PÕHITEGEVUSE TULUD KOKKU	620 966	639 535	643 509
Maksutulud	373 930	385 947	397 430
3000 Füüsilise isiku tulumaks	328 930	338 930	349 934
3030 Maamaks	45 000	47 017	47 496
32 Tulud kaupade ja teenuste müügist	60 074	60 074	57 254
Saadavad toetused tegevuskuludeks	180 016	180 016	180 016
35200 Tasandusfond (lg 1)	13 357	13 357	13 357
35201 Toetusfond (lg 2)	166 659	166 659	166 659
Muud saadud toetused tegevuskuludeks	5 776	12 329	6 702
3500 Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	5 776	12 329	4 812
352 Mittesihtotstarbelised toetused	0	0	1 890
Muud tegevustulud	1 170	1 170	2 108
38254 Laekumine vee erikasutusest	1 150	1 150	2 091
Saastetasud ja keskkonnale tekitatud kahju			
3882 hüvitis	20	20	12
382 Muud tulud varadelt	0	0	5
PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU	-578 374	-597 881	-578 207
Antavad toetused tegevuskuludeks	-47 348	-50 488	-49 484
Sotsiaalabitoetused ja muud toetused			
413 füüsilistele isikutele	-22 128	-25 268	-25 140
4500 Sihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks	-17 720	-17 720	-16 949
452 Mittesihtotstarbelised toetused	-7 500	-7 500	-7 396
Muud tegevuskulud	-531 026	-547 393	-528 722
50 Personalikulud	-317 267	-317 267	-302 672
55 Majandamiskulud	-213 759	-225 059	-226 050
60 Muud kulud	0	-5 067	0
PÕHITEGEVUSE TULEM	42 592	41 654	65 302
INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU	-96 353	-96 052	-42 855
381 Põhivara müük (+)	7 000	7 000	2 406
15 Põhivara soetus (-)	-121 781	-121 781	-61 335
Põhivara soetuseks saadav			
3502 sihtfinantseerimine(+)	24 500	30 140	31 239
4502 Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine(-)	0	-5 339	-9 935
1501 Osaluste soetus (-)	-3 072	-3 072	-3 072
650 Finantstkulud (-)	-3 000	-3 000	-2 157
EELARVE TULEM (ÜLEJÄÄK (+) / PUUDUJÄÄK (-))	-53 761	-54 398	22 447
FINANTSEERIMISTEGEVUS	-6 324	-6 324	-6 324
2586 Kohustuste tasumine (-)	-6 324	-6 324	-6 324
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS (+ suurenemine, - vähenemine)	-60 722	-60 722	16 123
PÕHITEGEVUSE KULUDE JA INVESTEERIMISTEGEVUSE VÄLJAMINEKUTE JAOTUS TEGEVUSALADE JÄRGI	706 227	731 072	654 706
Üldised valitsussektori teenused	103 276	108 343	100 279
01112 Valla- ja linnavalitsus	92 776	92 776	90 625

01114	Reservfond	0	5 067	0
01700	Valitsussektori võla teenindamine	3 000	3 000	2 157
01800	Üldiselooga ülekanded valitsussektoris	7 500	7 500	7 496
	Avalik kord ja julgeolek	800	800	89
03200	Päästeteenused	800	800	89
	Majandus	161 859	161 859	107 490
	Maanteetransport (vallateede- ja tänavate korrashoid)	88 781	88 781	43 721
04510				
04740	Üldmajanduslikud arendusprojektid	0	0	2 100
04900	Muu majandus (sh.majanduse haldamine)	73 078	73 078	61 669
	Keskkonnakaitse	7 800	7 800	5 711
05100	Jäätmekäitlus	1 800	1 800	811
05400	Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse	6 000	6 000	4 900
	Elamu- ja kommunaalmajandus	18 500	23 839	20 606
06300	Veevarustus	0	0	0
06400	Tänavavalgustus	2 000	2 000	1 929
06605	Muu elamu- ja kommunaalmajanduse tegevus	16 500	21 839	18 677
	Tervishoid	3 072	3 072	3 072
07310	Haiglateenused	3 072	3 072	3 072
	Vaba aeg, kultuur ja religioon	32 184	35 034	34 196
08102	Sporditegevus	3 650	3 650	2 190
08105	Laste muusika- ja kunstikoolid	3 500	3 500	4 336
08201	Raamatukogud	10 814	11 264	12 850
08202	Rahva- ja kultuurimajad	8 570	10 970	9 416
08300	Ringhäälingu- ja kirjastamisteenused	3 650	3 650	3 404
08400	Religiooni- ja muud ühiskonnateenused	2 000	2 000	2 000
	Haridus	333 441	341 891	336 346
09110	Alusharidus	126 204	126 454	125 704
09212	Põhikoolid/Põhihariduse otsekulud	173 785	181 985	171 772
	Gümnaasiumid/Põhi-ja üldkeskhariduse			
09220	kaudsed kulud	12 000	12 000	17 669
09600	Koolitransport	15 720	15 720	14 949
09601	Koolitoit	5 733	5 733	6 252
	Sotsiaalne kaitse	45 294	48 434	46 918
10121	Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	1 500	1 500	1 166
10200	Eakate sotsiaalhoolekande asutused	22 058	22 058	21 596
10701	Riiklik toimetulekutoetus	14 329	14 329	15 097
10702	Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse	6 299	9 439	7 967
	Muu sotsiaalne kaitse, sh. sotsiaalse kaitse			
10900	haldus	1 108	1 108	1 092
	MUUD NÄITAJAD			
	Aasta alguse seisuga			
2580	Võlakohustused	180 204	180 204	180 204
9100	sh sildfinantseering			
1000	Likviidsed varad	63 445	63 445	63 445
	Perioodi lõpu seisuga			
2581	Võlakohustused	173 880	173 880	173 880
9101	sh sildfinantseering			
1001	Likviidsed varad	2 723	2 723	79 568

2.6. Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestusmeetodid

Käesolev raamatupidamise aastaaruanne on koostatud vastavuses Eesti hea raamatupidamistavaga. Eesti hea raamatupidamistava tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele. Selle põhinõuded on kehtestatud raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antud juhendid ning riigi raamatupidamise üldeeskiri.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud lähtudes soetusmaksumuse printsiibist.

Varade ja kohustuste jaotus lühi- ja pikaajalisteks

Varad ja kohustused on bilansis jaotatud lühi- ja pikaajalisteks lähtudes sellest, kas vara või kohustuse eeldatav valdamine kestab kuni ühe aasta või kauem bilansikuupäevast arvestatuna.

Raha ja raha ekvivalendid

Bilansis kajastatakse rahana pankades olevaid arvelduskontode jääke

Finantsinvesteeringud

Muude pikaajaliste finantsinvesteeringutena kajastatakse aktsiaid ja osi, millest aruandekohustuslane omab alla 20%. Nimetatud pikaajalised finantsinvesteeringud on tehtud avalikku sektorisse kuuluvatesse äriühingutesse koostöös teiste kohalike omavalitsuste üksustega ning neid kajastatakse soetusmaksumuses, need hinnatakse alla, kui osaluse objekti omakapitalist aruandekohustuslasele kuuluv osa on langenud allapoole osaluse bilansilist väärtust. Kajastatud allahindlused taastatakse järgmistel perioodidel, kuid mitte kõrgemale soetusmaksumusest.

Nõuded

Nõudeid kajastatakse bilansis nõudeõiguse tekkimise momendil ning hinnatakse lähtudes tõenäoliselt laekuvatest summadest. Võimaluse korral hinnatakse iga konkreetse kliendi laekumata nõudeid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded on bilansis tõenäoliselt laekuva summani alla hinnatud. Aruandeperioodil laekunud, kuid varasematel perioodidel kuludesse kantud nõuded on kajastatud aruandeperioodi ebatõenäoliste nõuete kulu vähendusena.

Nõue loetakse lootusetuks, kui juhtkonna hinnangul puuduvad võimalused nõude kogumiseks.

Maksunõudeid kajastatakse vastavalt Maksu- ja Tolliameti teatisele laekunud maksudeklaratsioonide ja maksude laekumise arvele võtmise kohta bilansikuupäeva seisuga.

Osalused

Aruandekohustuslase bilansis kajastatakse kapitaliosaluse meetodil neid osalusi sihtasutustes ja mittetulundusühingutes, mille üle aruandekohustuslasel on valitsev mõju ning neid osalusi äriühingutes, mille üle aruandekohustuslasel on valitsev või oluline mõju.

Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteeringutena kajastatakse selliseid kinnisvaraobjekte (maa, hooned ja rajatised), mida hoitakse väljarentimise või turuväärtuse tõusmise eesmärgil ja mida ükski teine avaliku sektori üksus ei kasuta oma põhitegevuses. Kinnisvarainvesteeringuid kajastatakse soetusmaksumuse meetodil (soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud allahindlused) analoogiliselt materiaalse põhivara kajastamisele. Kinnisvarainvesteeringute amortisatsiooninorm on 2,5-5 % (v.a. maa, mis ei amortiseeru).

Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse varasid, mida kasutatakse hinnanguliselt pikema perioodi jooksul kui üks aasta ja mille soetusmaksumus on alates 2000 eurost.

Põhivara rekonstrueerimisväljaminekud, mis vastavad materiaalse põhivara mõistele, liidetakse materiaalse põhivara soetusmaksumusele. Rekonstrueerimisväljaminekute lisamisel hinnatakse vara järelejäänud kasulikkude eluiga ja vajadusel reguleeritakse põhivara kulumini.

Põhivara soetusmaksumusse arvatakse kulutused, mis on vajalikud selle kasutuselevõtmiseks, v.a soetusega kaasnevad maksud, lõivud, laenu-, koolitus- ja lähetuskulud, mis kajastatakse kuluna.

Põhivara kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Kulumi arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Kulumi norm määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle hinnangulisest kasulikkudest elueast. Kui põhivara koosneb erineva hinnangulise kasulikkude elueaga komponentidest, mille soetusmaksumust on võimalik usaldusväärselt hinnata, võetakse komponendid eraldi arvele.

Uue põhivara amortisatsiooninormid aastas on põhivara gruppidele järgmised:

• Hooned ja rajatised	2,5-5%
• Masinad ja seadmed	20 %
• Teed	25 %
• Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia seadmed	20%
• Inventar, tööriistad	20%

Maad ja kunstiväärtusi, mille väärtus aja jooksul ei vähene, ei amortiseerita.

Ümberhindlus

Seoses maareformi kestmisega on ümberhindluste kajastamist jätkatud ka peale 2005. a, võttes arvele aruandeperioodil mõõdistatud ja maakatastrisse kantud maad. Samuti võetakse ümberhindlusena jätkuvalt arvele aruandeperioodil omandatud peremehetud vara, mis on saadud seoses pärijate puudumisega.

Varade ümberhindamiseks kasutatakse eelisjärjekorras turuhinda. Objektide korral, millel turuhind puudub, kasutatakse õiglase väärtuse määramiseks jääkasendusmaksumuse meetodit. Maa arvelevõtmiseks kasutatakse maksustamishinda, kui turuhind pole teada.

Turuhinna puudumise korral on teistelt avaliku sektori üksustelt saadud põhivara lubatud erandjuhul võtta arvele ka üleandja bilansilises jääkmaksumuses (vt riigi raamatupidamise üldeeskiri § 18).

Põhivara väärtuse languse korral (osaline või täielik demonteerimine, lammutamine, hävimine, kahjustumine, kadumine) viiakse läbi allahindlus. Varade allahindlust kajastatakse koos amortisatsiooniga.

Eraldised ja tingimuslikud kohustused

Bilansis kajastatakse eraldisena enne bilansipäeva tekkinud kohustusi, millel on seaduslik või lepinguline alus või mis tulenevad aruandekohustuslase senisest tegevuspraktikast ning mille suurust saab usaldusväärselt hinnata, kuid mille lõplik maksumus või maksetähtaeg ei ole kindlalt fikseeritud. Eraldiste hindamisel on lähtutud juhtkonna hinnangust ja kogemustest.

Lubadused, garantiid ja kohustused, mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, kuid mille kohustusena realiseerumise tõenäosus on alla 50%, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena.

Sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimisena kajastatakse sihtotstarbeliselt antud ja teatud tingimustega seotud toetusi. Sihtfinantseerimist ei kajastata tuluna või kuluna enne, kui toetuse saaja on teinud kulutused, milleks sihtfinantseerimine oli ette nähtud, ning eksisteerib piisav kindlus, et sihtfinantseerimine leiab aset.

Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude ja kulude vastavuse printsiibist ning tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega.

Sihtfinantseerimise korral põhivara soetamiseks võetakse vara bilansis arvele tema soetusmaksumuses, saadud sihtfinantseerimine aga kajastatakse samal ajal tuluna.

Tulude arvestus

Kogutud maksude ning loodusvarade kasutamise ja saastetasude tulu võetakse arvele tekkepõhiselt vastavalt Maksu- ja Tolliameti ja Keskkonnaministeeriumi poolt esitatud teatistele. Kohalike maksude tulu võetakse arvele tekkepõhiselt vastavalt esitatud maksudeklaratsioonidele. Lõivutulu kajastatakse lõivuga maksustatud toimingu päeval ning trahve trahvide määramise päeval. Toodete, kaupade ja põhivara müügist saadud tulu kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärset määratav. Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel, lähtudes valmidusastme meetodist. Intressitulu kajastatakse tekkepõhiselt sisemise intressimäära alusel. Dividenditulu kajastatakse dividendide väljakuulutamisel.

Kulude arvestus

Kulusid kajastatakse tekkepõhiselt. Põhivara või varude soetamisel tasutud mittetagastatavad maksud ja lõivud, sh käibemaks, kajastatakse soetamishetkel kuluna tulemiaruaande kirjel Muud tegevuskulud.

Seotud osapooled

Seotud osapoolteks loetakse Kareda vallavalitsuse ja vallavolikogu liikmed ning asutuste juhid, kellele on antud õigus iseseisvalt lepinguid sõlmida, kõigi eelpool loetletud tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmete lähedased pereliikmed, samuti ka nende valitseva ja olulise mõju all olevad sihtasutused, mittetulundusühingud ja äriühingud.

Bilansipäevajärgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustuste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmselgelt bilansikuupäeva ja aruaande koostamispäeva vahemikul, kuid on seotud aruaandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Bilansipäevajärgsed sündmused, mida ei ole varade ja kohustuste hindamisel arvesse võetud, kuid mis võivad oluliselt mõjutada järgmise aruaandaasta tulemust, avalikustatakse raamatupidamise aastaaruande lisades.

Eelarve täitmise aruanne

Eelarve täitmise aruanne on koostatud kassapõhiselt, mistõttu selle andmeid ei ole võimalik võrrelda tekkepõhistes aruannetes kajastatud andmetega. Lisaks kassapõhisest printsiibist tulenevatele ajalistele erinevustele on selles kasutusel veel järgmised olulised erinevad arvestuspõhimõtted:

- 1) põhivara soetamisel tasutud summad kajastatakse eelarve täitmisel kuluna ning põhivara müügist laekunud summad tuluna, amortisatsiooni ja muid põhivaradega tehtud mitterahalisi tehinguid eelarve täitmise aruandes ei kajastata;
- 2) kaupade ja teenuste ning põhivarade soetamisel lisanduv käibemaks on eelarve täitmise aruandes kajastatud vastavate kaupade, teenuste ja põhivara soetamise kuluna (tekkepõhises aruandes eraldi tulemiaruaande real Muud tegevuskulud).

Lisa 2 Raha ja selle ekvivalendid

(eurodes)

Kirjel Raha ja pangakontod on kajastatud raha jääke arvelduskontodel SEB Pangas ja kassas seisuga 31.12.2014 ja 31.12.2015.

	31.12.15	31.12.14
Raha		
Kassa	231	0
Arvelduskontod SEB Pank	79 337	63 445
Raha ja selle ekvivalendid kokku	79 568	63 445

Lisa 3 Maksud, lõivud ja trahvid

(eurodes)

Maksu- ja lõivunõuded ning maksukohustused

	Lühiajalised nõuded		Muud kohustused	
	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14
Maksud brutosummas				
Tulumaks	39 709	33 912	2 745	2 677
Töötukindlustusmaks	0	0	446	485
Kogumispensioni maks	0	0	339	276
Sotsiaalmaks	0	0	6 484	5 703
Erisoodustuse kohustus	0	0	109	109
Toetuseks saadud ettemaksed	0	0	371	0
Kokku maksud	39 709	33 912	10 494	9 250
Saadud ettemaksed				
Maamaks	0	0	7 970	12
Loodusressursside kasutamine ja saastetasud	534	484	0	0
Kokku maksud ja lõivud	40 243	34 396	18 464	9 262

Maksu-, lõivu- ja trahvitulud

(eurodes)

	Tulud	2015	2014
Maksud kokku		395 269	385 273
Tulumaks		355 731	338 947
Maamaks		39 538	46 326
Loodusressursside kasutamise ja saastetasud (vt lisa 14)		2 153	1 929
Kokku		397 422	387 202

Lisa 4 Muud nõuded

(eurodes)

	31.12.2015	31.12.2014
Nõuded ostjate vastu	2 603	3 835
Ostjatelt laekumata arved	8 112	0
Ebatõenäoliselt nõuded	-5 509	0
Nõuded müüdud põhivara eest	2 435	3 741
Muud nõuded ja ettemaksud	10 986	138
Kokku	16 024	7 714

Lisa 5 Muud osalused

(eurodes)

	Osalus	Tulemiarua nde näitajad			Bilansi näitajad aasta lõpus		
		%	Summa	Tegevustul ud	Tegevuskulud	Tulem	Varad
AS Järvamaa Haigla							
2014.a.	4,206	19 762	6 381 061	6 323 499	57 562	5 002 675	3 195 512
2015.a.	4,244	22 834	6 723 689	6 711 161	12 528	5 078 530	3 267 164
AS Väätsa Prügila							
2014.a.	2,95	754	1 556 078	2 093 939	-536 119	5 304 587	3 277 303
2015.a.	2,95	754	2 042 503	2 061 849	-18 246	5 616 267	3 259 057
AS Paide Vesi							
2014.a.	1,056	161 888	3 656 739	2 008 665	1 587 290	39 563 077	34 942 077
2015.a.	0,997	161 888	3 297 550	2 992 507	249 103	40 018 508	35 588 839
Kokku							
2014.a.		182 404					
2015.a.		185 476					

Nii AS Järvamaa haigla kui AS Väätsa Prügila kuuluvad 100% kohalikele omavalitsustele. AS Paide Vesi enamosalus kuulub Paide linnale.

Kareda Vallavalitsuse osalus AS Järvamaa Haigla omakapitalist seisuga 31.12.2015 oli 138 658 eurot (seisuga 31.12.2014 – 134 403 eurot).

Kareda Vallavalitsuse osalus AS Väätsa Prügila seisuga 31.12.2015 oli 96 142 eurot (seisuga 31.12.2014 – 96 680 eurot).

Põhitegevusala: jäätmekäitlus.

Kareda Vallavalitsuse osalus AS-s Paide Vesi seisuga 31.12.2015 oli 368 988 eurot (seisuga 31.12.2014 – 354 821 eurot).

Lisa 6 Kinnisvarainvesteeringud

(eurodes)

	2015	2014
Jääk aasta alguses		
Soetusmaksumus	10 651	10 651
Akumuleeritud kulum	-7 792	-7 368
Jääkväärtus	2 859	3 283
Amortisatsioon ja allahindlus	-414	-425
Müük jääkväärtus	-104	0
Ümberhindlused	1 179	0
Jääk aasta lõpus	0	0
Soetusmaksumus	8 462	10 651
Akumuleeritud kulum	-4 942	-7 792
Jääkväärtus	3 520	2 859
	2015	2014
Renditulud kinnisvarainvesteeringult (vt lisa 13)	0	14
Kinnisvarainvesteeringute halduskulud	0	0
Kokku	0	14

Lisa 7 Materiaalne põhivara

(eurodes)

	2015						2014
	Maa	Hooned ja rajatised	Masinad ja seadmed	Muu põhivara	Lõpetamata tööd	Kokku	kokku
Jääk aasta alguses							
Soetusmaksumus	867	120 618	49 015	19 489	0	1 275 789	1 224 438
Akumuleeritud kulum		-442 534	-32 527	-15 974		-491 035	-430 858
Jääkväärtus	867	763 884	16 488	3 515	0	784 754	793 580
Soetused		53 714			1 500	55 214	54 963
Kulum ja allahindlus		-60 320	-6 315			-66 635	-60 601
Üle antud sihtfinantseerimine		-23 918				-23 918	
Ümberhindlused	7 311					7 311	
Ümberklassifitseerimine		4 465		-3 515		950	0
Kokku liikumised	7 311	-26 059	-6 315	-3 515	1 500	-27 078	-8 825
Jääk aasta lõpus							
Soetusmaksumus	8 178	1 220 353	49 016	15 974	1 500	1 295 021	1 275 789
Akumuleeritud kulum		-482 529	-38 842	-15 974	0	-539 536	-491 033
Jääkväärtus	8 178	737 824	10 174	0	1 500	757 676	784 754

Lisa 8 Võlad tarnijatele

(eurodes)

	31.12.15	31.12.14
Füüsilised isikud	139	372
MTÜ-d	420	420
Äriühingud	13 120	16 822
Avaliku sektori üksused	1 567	0
Võlad tarnijatele kokku	15 246	17 614

Lisa 9 Võlad töövõtjatele

(eurodes)

	31.12.15	31.12.14
Kasutamata puhkusetasude kohustus	6 475	1 782
Töötasu võlgnevus	0	128
Muud võlad	461	40
Võlad töövõtjatele kokku	6 936	1 950

Lisa 10 Muud kohustused

(eurodes)

	31.12.15	31.12.14
Intressikohustused	587	711
Kokku	587	711

Intressikohustus KIKi laenult.

Lisa 11 Laenukohustused

(eurodes)

	Järelejäänud tähtajaga						Kokku pikaajaline	Kokku
	...1 a	1-2 a	2-3 a	3-4 a	4-5 a	5 a...		
Jääk seisuga								
31.12.14								
Pangalaen	6 324	6 324	6 324	1 561	0	0	14 209	20 533
KIK-i laen	0	0	0	10 644	10 644	138 383	159 671	159 671
Jääk seisuga								
31.12.15								
Pangalaen	6 324	6 324	1 561	0	0	0	7 885	14 209
KIK-i laen	0	10 644	10 644	10 644	10 644	117 095	159 671	159 671

Informatsioon laenulepingute kaupa

(eurodes)

Laenu andja

	Lõpp-tähtaeg	Intressi-määr	Alus-valuuta	Jääk		Intressi kulu	
				31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14
Swedbank	05.03.2018	1,2% + euribor	EUR	14 209	20 533	235	378
KIK-i laen	27.08.2031	1%+ euribor	EUR	159 671	159 671	1 922	2 162

Aruandeperioodil toimunud liikumised

(eurodes)

	Summa
Laenu jääk 01.01.2015	180 204
Tagasi makstud pangalaenu	6 324
saadud laenu	0
Laenu jääk 31.12.2015	173 880

Kasutusrendilepinguid Kareda Vallavalitsusel 31,12,2015 seisuga ei ole.

Lisa 12 Saadud toetused

(eurodes)

	2015 tulud		2014 tulud	
	Saadud tegevuskulude sihtfinantseerimine	Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	Saadud tegevuskulude sihtfinantseerimine	Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks
Rahalised sihtfinantseerimised				
Riigieelarvest tasandusfondi	180 016		138 169	
sh. hariduskulud	109 203		97 894	
toimetulekutoetus	15 437		15 992	
sots.toetuste arendamiseks	0		1 034	
koolilõuna	5 573		5 617	
tasandusfond	13 357		17 608	
sündide ja surmade registr.	15		24	
teede korrashoid	36 431		0	36 601
Haridus- ja Teadusministeerium		24 500	0	
Paide LV raamatukogu	1 091		1 055	
PRIA	1 444		2 200	
Kultuuriministeerium	0	450		
Ettevõtluse Arendamise SA	0		0	31 269
Hajaasustuse programm	0	4 968	2 533	
Kultuurkapital	1 890	1 400		
Eesti Kooriühing	285			
Muud toetused	1 814	3 990	1 293	
Kokku toetused	186 540	35 308	145 250	67 870
Kokku saadud toetused	221 848		213 120	

Lisa 13 Tulud kaupade ja teenuste müügist

(eurodes)

	2015	2014
Tulud hariduse tegevusvaldkonnast	41 072	30 129
Üür ja rent kinnisvarainvesteeringutelt (vt lisa 6)	0	14
Tulud elamu-, kommunaalmajandusest	823	875
Tulud üldvalitsemisasutuse majandustegevusest	2 379	3 214
Tulud sotsiaalasutuste tegevusvaldkonnast	9 491	9 548
Riigilõivud	617	1 889
Tulud kultuuri tegevusvaldkonnast	2 214	1 353
Tulud spordi tegevusvaldkonnast	394	410
Päästeameti tulud	0	1 262
Kokku tulud kaupade ja teenuste müügist	56 990	48 694

Tulu üldvalitsemisest sisaldab korterelamute valitsemistasu ning tulu vallavalitsuse poolt täidetud lisaülesannete eest.

Tulu sotsiaalvaldkonnast on hooldekodus viibivate isikute omaosalus e. pension.

Lisa 14 Muud tegevustulud

(eurodes)

	2015	2014
Kasum/kahjum materiaalse põhivara müügist	996	951
Tulud loodusressursside kasutamisest (vt lisa 3)	2 153	1 929
Kokku muud tegevustulud	3 149	2 880

Lisa 15 Antud toetused

(eurodes)

	2015	2014
Sotsiaaltoetused füüsilistele isikutele	24 517	20 748
Toimetulekutoetused	15 097	15 161
Hooldetoetused	1 166	1 452
Muud sotsiaaltoetused	8 254	4 135
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	14 948	20 787
Järvemaa ühistranspordikeskusele	14 948	15 720
Muudele residentidele	0	5 067
Sihtfinantseerimine põhivara soetuseks		
Muudele residentidele	33 854	0
Liikmemaksud	7 396	6 723
Järvemaa Omavalitsuste Liit	4 994	4 642
Järva Arengu Partnerid	977	640
Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus	494	510
Järvemaa Ühistranspordikeskus	511	511
Südamaa vabavald	100	100
Järvemaa Arenduskeskus	320	320
Kokku antud toetused	46 861	48 258

Lisa 16 Tööjõukulud

(eurodes)

Tegevusvaldkond

	2015		2014	
	Töötajate arv	Töötasu kulud	Töötajate arv	Töötasu kulud
Haridus	15,98	147 365	16,98	120 852
Vaba aeg, kultuur	1,25	9 511	1,25	8 625
Majandus	2,00	9 290	2,0	9 693
Valitsemine	7,25	53 139	7,0	55 851
Ajutised töölepingud		3 256	0,0	6 347
Kokku töötajate arv ja töötasukulud	26,48	222 561	27,23	201 368

Töötajate arvuna on esitatud keskmine töötajate arv taandatuna täistööajale. Ajutiste töölepingute korral ei ole töötajate arvu leitud.

	2015	2014
Töötasukulud	222 561	201 368
Sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaksed	74 040	68 020
Erisoodustused	1 861	1 899
Kokku tööjõukulud	298 462	271 287

Lisa 17 Muud majandamis- ja tegevuskulud

(eurodes)

	2015	2014
Käibemaksukulu tegevuskuludelt		28 266
Käibemaksukulu põhivara soetuselt	26 618	10 586
Ebatõenäoliste nõuete kulu	10 215	1 804
Riigilõivud jm kulud	577	13
Kokku muud tegevuskulud	37 410	40 669
Kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiskulud	98 409	98 093
Õppevahendite ja koolituse kulud	29 727	20 826
Administreerimiskulud	11 783	17 050
Sotsiaalalased teenused	20 655	16 765
Transpordivahendite majandamiskulud	6 802	6 116
Toiduained	10 854	14 675
Info ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	7 307	5 234
Inventari majandamiskulud	3 402	7 456
Teavikute ja kunstiesemete kulud	1 794	1 273
Koolituskulud	5 178	2 093
Meditiinikulud	201	57
Ürituste korraldamise jm kulud	2 911	1 471
Kokku majandamiskulud	199 023	191 109

Lisa 18 Tehingud seotud osapooltega

A. Tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmetele arvestatud tasud ja soodustused

	Tegev- ja kõrgema juhtkonna keskmine arv		Tasude kogusumma		
	2015	2014	2015	2014	
Volikogu liikmed	9,0		9,0	175	0
Vallavalitsuse liikmed	4,0		4,0	4 900	0
Asutuse juhid (vallavanem)	1,0		1,0	11 014	12270
KOKKU	14,0		14,0	16 089	12270

B. Seotud osapoolteks loetud äriühingute, sihtasutuste ja mittetulundusühingute nimekiri, kus osalus vähemalt 20 % seisuga 31.12.2015

	Aktsiate või osade omamine 31.12.15 seisuga	Hääleõiguse % tegev või kõrgemas juhtorganisis 31.12.15 seisuga	Aktsiate või osade omamine 31.12.14 seisuga	Hääleõiguse % tegev või kõrgemas juhtorganisis 31.12.14 seisuga
OÜ Kilplane	33%	50%		
MTÜ Peetri Lapsed	0	67%	0	67%
MTÜ Karessen	0	33%	0	33%
MTÜ Noorteühing Savi	0	20%		
TÜ Sammalhabe	0	100%	0	100%
OÜ Järva Autokool	85%	33%	90%	33%
MTÜ Läbi Tähevärava	0	50%	0	50%
K-Invest Grupp OÜ	100%	100%	100%	100%
MTÜ Kesk Eesti õppeväljak	0	50%	0	50%
Cornflower OÜ	100%	100%	100%	100%
Elu Maal OÜ	100%	100%	50%	50%
Janno Nau Fie	0	100%	0	100%
Tõnu Taal FIE	100%	100%	0	100%
KÜ Kareda Tsentrum	0	100%	0	100%
Peetri Kodusoojus MTÜ	0	100%	0	100%
Casa Medina OÜ	50%	50%	50%	50%
Õle külaselts MTÜ	0	50%		
Perearst Sirje Reinlo FIE	0	100%		
Viru külaselts MTÜ	0	100%		
Kodukant Järvamaa MTÜ	0	0		
MTÜ Öötla Arendus	0			
Esna Küla Selts MTÜ	0	50%		
Järva Arengu Partnerid MTÜ	0	10%		
AS Eesti Teed	0	20%		
SA Paide Haldus	0	20%		
Ajakeskus Wittenstein SA	0			
Energia-ja tervisekeskus MTÜ	0	50%		
AS Paide Vesi	0	20%		
MTÜ Järvamaa Omavalitsuste Liit	0	8%		
MTÜ Peetri Lapsed	0	33%		

MTÜ Türi-Tamsalu Matkatee	0	50%
Janek OÜ	50%	50%

Ühegi nimetatud mittetulundusühingu, sihtasutuse ega äriühinguga ei ole toimunud turuhinnast erinevaid tehinguid ei aruandeaastal ega ka sellele eelnenud aastal.

Lisa 19 Selgitused eelarve täitmise aruande kohta

Eelarve täitmise aruanne on koostatud kassapõhiselt, mistõttu selle andmeid ei ole võimalik võrrelda tekkepõhistes aruannetes kajastatud andmetega. Lisaks kassapõhisest printsiibist tulenevatele ajalistele erinevustele on selles kasutusel veel järgmised olulised erinevad arvestuspõhimõtted:

- põhivara soetamisel tasutud summad kajastatakse eelarve täitmisel kuluna ning põhivara müügist laekunud summad tuluna, amortisatsiooni ja muid põhivaradega tehtud mitterahalisi tehinguid eelarve täitmise aruandes ei kajastata;
- kaupade ja teenuste ning põhivarade soetamisel lisanduv käibemaks on eelarve täitmise aruandes kajastatud vastavate kaupade, teenuste ja põhivara soetamise kuluna (tekkepõhisel aruandes eraldi tulemiaruaruande real Muud tegevuskulud).

Vastavalt KOFS § 29 lõikele 8 koostatakse eelarve täitmise aruande kohta raamatupidamise aastaaruande lisa, milles esitatakse:

- 1) selgitused ja põhjendused esialgse eelarve ja lõpliku eelarve oluliste vahede kohta;
- 2) selgitused ja põhjendused lõpliku eelarve ja eelarve täitmise oluliste vahede kohta.

Esialgse ja lõpliku eelarve ning lõpliku eelarve ja eelarve täitmise olulised vahed puudusid.

Reservfondi kasutamine.

Eraldamine reservfondi 2015. aastal. 5000 €.

Eraldised reservfondist:

1. Kareda Vallavolikogu 21.04.2015.a. volikogu otsus nr 11 „Reservfondist raha eraldamine“ – 2500 eurot Vodja külas Väike kooli majapidamise remonttöödeks seoses tulekahjuga.
2. Kareda Vallavolikogu 20.10.2015.a. volikogu määrusega nr 13 „Kareda valla 2015.a. I lisaeeelarve kinnitamine“ eraldatud reservfondi 2567 €.

Reservfondi jääk 31.12.2015 seisuga 5067 €.

Lisa 20 Potentsiaalsed ja tingimuslikud kohustused ning nõuded

Sihtfinantseerimisega seotud kohustused

1. 2010 aastal andis Kareda vald nõusoleku sihtfinantseerida Järvamaa Turismiinfokeskuse tegevust kuni 319,56 € aastas kuni aastani 2016.

2. Vald on võtnud pikaajalise kohustuse sihtfinantseerida Järvamaa Haiglat 3084,54 € aastas perioodil 2012-2021 tulenevalt AS Järvamaa Haigla taotlusest perioodi 2007-2013 Struktuuritoetuse meetmesse „Õendus- ja hooldusteenuste infrastruktuuri arendamine“ ning positiivsest rahastamisotsusest.

3. Kareda Vallavolikogu 15.09.2015 otsusega nr 23 „AS Järvamaa Haigla tervisekeskuse aktsiaemissioon“ garanteerib Kareda vald AS Järvamaa Haigla aktsiate ostu maksimaalselt 5000 € eest aastas 10 aasta jooksul potentsiaalse tervisekeskuse rajamiseks AS Järvamaa Haigla kinnistule

Lisa 21 Bilansivälised varad

Bilansiväliline vara on väikevara, mille soetusmaksumus on alla 2000 euro. Väikevara kantakse soetushetkel kulukuks ja arvestust peetakse bilansiväliselt asutuste ja materiaalselt vastutavate isikute lõikes.

Lisa 22 Bilansipäevajärgsed sündmused

Olulisi vara ja kohustuste hindamist mõjutavaid asjaolusid bilansikuupäeva ja aruande koostamispäeva vahemikul ilmnenuid ei ole.

3. Allkiri majandusaasta aruandele

Majandusaasta aruande on koostanud Kareda Vallavalitsus.

Aruande juurde kuulub sõltumatu vandeaudiitori aruanne ning Kareda vallavalitsuse otsus aruande heakskiitmise kohta.

/allkirjastatud digitaalselt/

_____
Vallavanem **Kulno Klein**

02.06.2016

_____
(allkirjastamise kuupäev)